

Aleksandra Maria Głowczewska

Summary of the dissertation

Non-public museum as an administrative establishment and entity performing public tasks. Administrative-legal study

The aim of the dissertation is to analyse the legal status of non-public museums in Poland, leading to prove that these museums are administrative establishments and perform public tasks. The topic was undertaken because of the incomplete legal regulation in the Museums Act of 21 November 1996, which does not sufficiently refer to non-public museums. There is also a lack of clear qualification of the activities undertaken by those entities, which are leading to the realization of the museum mission. The thesis was based on the assumption that a non-public museum is an administrative institution, due to the public tasks it performs, which are the same for all museums, regardless of their organiser.

In the dissertation a formal-dogmatic and historical-legal research method was used. There are a few comparative train of thoughts, using available foreign studies and source materials. The non-reactive studies on the organisational regulations of non-public museums were also carried out for the purpose of this dissertation. Legal acts were obtained from 51 organizational units.

The dissertation is divided into seven chapters. Each chapter is preceded by a short introduction and concluded with a summary. The first chapter concerns the conceptual network of museums. There is a reference made to the terms used in the Polish legal order and international law. The legal definition of a museum was analysed and confronted with the characteristics of a public and non-public museum. Next, the tasks of museums and the criteria for recognising an entity as a museum are described. The second chapter discusses the etymology of the concept of museum. The most important elements that make up the current shape of these units have been identified. Regulations regarding non-public museums that have been in force over the years have been commented on. The third chapter deals with the privatisation of public service tasks. The issue of involving non-public entities in the implementation of public tasks was highlighted. The fourth chapter discusses issues relating to the administrative

establishment and public tasks. The factors determining the possibility of defining a non-public museum as an administrative establishment were examined. Chapter five is devoted to non-public museums and their organization. A detailed analysis of the regulations of selected non-public museums operating in Poland was carried out. The sixth chapter deals with the issue of special types of non-public museums, such as university and church museums. The seventh chapter deals with selected issues concerning museums organised by non-public entities in selected European countries. The dissertation is summarized by the final remarks, which indicate the proof of the thesis, point out the key issues of the dissertation and contain conclusions arising from the described topic. The work used Polish and foreign literature as well as the jurisprudence of administrative courts.

Keywords: museum, non-public museum, private museum, administrative establishment, public tasks.

Streszczenie rozprawy

Muzeum niepubliczne jako zakład administracyjny i podmiot wykonujący zadania publiczne. Analiza administracyjnoprawna

Celem rozprawy jest analiza statusu prawnego muzeów niepublicznych w Polsce prowadząca do udowodnienia, iż muzea te są zakładami administracyjnymi i wykonują zadania publiczne. Motywacją do podjęcia badań nad statusem prawnym tego typu podmiotów była niedoskonała regulacja prawna w ustawie z dnia 21 listopada 1996 roku o muzeach, która nie odnosi się w wystarczającym stopniu do muzeów innych niż publiczne. Brakuje również ustalenia statusu prawnego muzeum niepublicznego oraz klarownego zakwalifikowania działań podejmowanych przez ten podmiot, które mają prowadzić do realizacji misji muzealnej. W rozprawie przyjęto założenie, że muzeum niepubliczne jest zakładem administracyjnym, między innymi z uwagi na wykonywane przezeń zadania publiczne, tożsame dla wszystkich muzeów, bez względu na osobę organizatora. W rozprawie posłużono się przede wszystkim formalno-dogmatyczną metodą badawczą. Przeprowadzona analiza polskich rozwiązań prawnych w zestawieniu z badaniem problematyki muzealnictwa pozwoliła na kompleksowe i interdyscyplinarne ujęcie poruszanego tematu. Wykorzystano również metodę historyczno-prawną. Przeanalizowano uwarunkowania historyczne, wskazując na zmiany zachodzące w przepisach prawnych dotyczących muzeów. Uwagę zwrócono także na uwarunkowania międzynarodowe kształtujące przede wszystkim siatkę pojęciową dziedzictwa kulturalnego i muzealnictwa. W niewielkim stopniu skorzystano z metody prawnoporównawczej, przy pomocy dostępnych opracowań i materiałów źródłowych. Na potrzeby niniejszej rozprawy przeprowadzono również badania wtórne i niereaktywne nad regulaminami organizacyjnymi muzeów niepublicznych. Akty prawne pozyskane zostały od 51 jednostek organizacyjnych.

Dysertacja jest na siedem rozdziałów. Każdy rozdział jest poprzedzony krótkim wstępem i zakończony podsumowaniem. Rozdział pierwszy został poświęcony muzealniczej siatce pojęciowej. Wskazano na pojęcia używane w polskim porządku prawnym, odnoszące się do prawa muzeów i prawa ochrony zabytków. Analizie poddano definicję legalną muzeum i skonfrontowano ją z cechami muzeum publicznego

i niepublicznego. Następnie opisano zadania muzeów oraz kryteria uznania podmiotu za muzeum. W rozdziale drugim omówiono etymologię pojęcia muzeum. Wskazano na najważniejsze elementy składające się na obecny kształt tych jednostek. Następnie skomentowano status muzeów niepublicznych w poszczególnych okresach, przy jednoczesnej analizie aktów prawnych obowiązujących w danych latach. Rozdział trzeci poświęcono zagadnieniom prywatyzacji zadań publicznych z zakresu administracji świadczącej. Wskazano na problematykę włączania podmiotów niepublicznych w realizację zadań publicznych. Rozdział czwarty zawiera omówienie zagadnień dotyczących zakładu administracyjnego, którego cechy stały się punktem wyjścia dla rozważań o statusie muzeum. Omówione zostały czynniki warunkujące możliwość określenia muzeum niepublicznego mianem zakładu administracyjnego. Rozdział piąty poświęcono muzeom niepublicznym i ich organizacji. Dokonano analizy szczegółowej regulaminów wybranych muzeów niepublicznych działających w Polsce. W rozdziale szóstym została poruszona problematyka szczególnych rodzajów muzeów niepublicznych, jakimi są muzea uczelniane i muzea kościelne. Rozdział siódmy poświęcono wybranym zagadnieniom, które dotyczą muzeów organizowanych przez podmioty niepubliczne w wybranych krajach europejskich. Rozprawę podsumowują uwagi końcowe, w których wskazano na udowodnienie postawionej tezy, wypunktowano węzłowe zagadnienia dysertacji oraz zawarto wnioski płynące z podjętego i opisanego tematu. W pracy wykorzystano literaturę polską i zagraniczną przedstawicieli doktryny prawniczej i muzealniczej oraz orzecznictwo sądów, przede wszystkim administracyjnych.

Słowa kluczowe: muzeum, muzeum niepubliczne, muzeum prywatne, zakład administracyjny, zadania publiczne.